

МЕТАЛАЦ А.Д., ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2011. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1
Консолидовани биланс успеха	2
Консолидовани биланс стања	3
Консолидовани извештај о променама на капиталу	4
Консолидовани извештај о токовима готовине	5
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	6 - 40

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и руководству Металац а.д., Горњи Милановац

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја (страна 2 до 40) предузећа Металац а.д., Горњи Милановац (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2011. године и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање консолидованих финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије, као и за интерне контроле које сматра неопходним за састављање финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о ревизији и рачуноводству Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у консолидованим финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија такође укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајнијих процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји Металац а.д., Горњи Милановац за годину која се завршава на дан 31. децембра 2011. године, су састављени, по свим материјално значајним питањима, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Београд, 20. април 2012. године

Зоран Нешић
Овлашћени ревизор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2011.	2010.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	5	4,971,564	4,437,727
Приходи од активирања учинака и робе		14,042	26,010
Повећање/(Смањење) залиха учинака		58,948	(12,653)
Остали пословни приходи	7	122,423	107,479
		<u>5,166,977</u>	<u>4,558,563</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(1,412,500)	(1,153,099)
Трошкови материјала и енергије	8	(1,464,217)	(1,281,319)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(1,074,801)	(940,033)
Трошкови амортизације и резервисања	10	(200,318)	(210,742)
Остали пословни расходи	11	(434,242)	(373,522)
		<u>(4,586,078)</u>	<u>(3,958,715)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		<u>580,899</u>	<u>599,848</u>
Финансијски приходи	12	181,616	221,398
Финансијски расходи	13	(174,234)	(219,638)
Остали приходи	14	67,805	93,650
Остали расходи	15	(132,547)	(197,022)
		<u>(57,360)</u>	<u>(101,612)</u>
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		<u>523,539</u>	<u>498,236</u>
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
- порески расходи периода	17	(26,719)	(39,721)
- одложени порески приход периода		5,022	6,237
		<u>(21,697)</u>	<u>(33,484)</u>
НЕТО ДОБИТАК		<u>501,842</u>	<u>464,752</u>
НЕТО ДОБИТАК/(ГУБИТАК) КОЈИ ПРИПАДА:			
Власницима матичног предузећа		505,250	467,359
Мањинским улагачима		(3,408)	(2,607)
		<u>501,842</u>	<u>464,752</u>
Основна/разводњена зарада по акцији (у динарима)	16	<u>495.34</u>	<u>458.20</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране руководства предузећа Металац а.д., Горњи Милановац и предати Агенцији за привредне регистре Републике Србије дана 18. априла 2012. године.

Потписано у име Металац А.Д., Горњи Милановац:

Петрашин Јаковљевић
Генерални директор

Радмила Тодосијевић
Извршни директор

Милан Ђорђевић
Руководилац рачуноводства

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2011.	2010.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	18	13,509	2,153
Некретнине, постројења и опрема	18	1,926,820	1,892,259
Инвестиционе некретнине	18	95,864	95,864
Дугорочни финансијски пласмани	19	40,412	58,523
		<u>2,076,605</u>	<u>2,048,799</u>
Обртна имовина			
Залихе	20	1,501,237	1,316,836
Потраживања	21	1,220,177	1,167,248
Потраживања за више плаћен порез на добитак		32,757	17,030
Краткорочни финансијски пласмани	22	299,539	689,875
Готовина и готовински еквиваленти	23	697,034	334,645
Порез на додату вредност и активна временска разграничења		47,123	35,937
		<u>3,797,867</u>	<u>3,561,571</u>
Укупно актива		<u><u>5,874,472</u></u>	<u><u>5,610,370</u></u>
ПАСИВА			
Капитал и резерве			
Акцијски капитал	25	408,000	408,000
Остали капитал	25	33,899	33,899
Емисиона премија		4,256	4,256
Резерве	25	90,623	90,623
Нереализовани добици од хартија од вредности		1,370	17,423
Транслационе резерве		2,250	8,038
Нераспоређени добитак		3,057,220	2,802,431
<i>Капитал који припада већинским власницима</i>		3,597,618	3,364,670
<i>Мањински интерес</i>		108,863	116,718
		<u>3,706,481</u>	<u>3,481,388</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочна резервисања	26	145,972	141,194
Дугорочни кредити	27	112,875	388,667
Остале дугорочне обавезе	28	5,112	5,112
		<u>263,959</u>	<u>534,973</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	29	971,756	849,393
Обавезе из пословања	30	602,026	494,332
Остале краткорочне обавезе	31	207,457	134,100
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења		83,095	70,609
Обавезе по основу пореза на добитак		2,070	3,154
		<u>1,866,404</u>	<u>1,551,588</u>
Одложене пореске обавезе	17	37,628	42,421
Укупно пасива		<u><u>5,874,472</u></u>	<u><u>5,610,370</u></u>
Ванбилансна актива/пасива	32	<u>173,628</u>	<u>70,693</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. Године (У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Остали капитал	Емисиона премија	Резерве	Нереализовани добици по основу ХОВ	Транслац ионе резерве	Нераспо-ређена добит	Капитал који припада већинским власницима	Мањински интерес	Укупно
Стање 1. јануара 2010. године	408,000	33,899	4,256	90,623	31,697	2,394	2,544,845	3,115,714	115,944	3,231,658
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	(226)	(226)	(20)	(246)
Нереализовани добици од хартија од вредности	-	-	-	-	(14,274)	-	-	(14,274)	-	(14,274)
Ефекат промене девизних курса	-	-	-	-	-	5,644	-	5,644	319	5,963
Учешће запослених у добити	-	-	-	-	-	-	(107,547)	(107,547)	(353)	(107,900)
Исплата дивиденде	-	-	-	-	-	-	(102,000)	(102,000)	(2,198)	(104,198)
Нето добит текуће године	-	-	-	-	-	-	467,359	467,359	(2,607)	464,752
Промена обима консолидовања	-	-	-	-	-	-	-	-	5,633	5,633
Стање 31. децембар 2010. године	<u>408,000</u>	<u>33,899</u>	<u>4,256</u>	<u>90,623</u>	<u>17,423</u>	<u>8,038</u>	<u>2,802,431</u>	<u>3,364,670</u>	<u>116,718</u>	<u>3,481,388</u>
Стање 1. јануара 2011. године	408,000	33,899	4,256	90,623	17,423	8,038	2,802,431	3,364,670	116,718	3,481,388
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	(284)	(284)	15	(269)
Нереализовани добици од хартија од вредности	-	-	-	-	(16,053)	-	-	(16,053)	-	(16,053)
Ефекат промена девизних курса	-	-	-	-	-	(5,788)	-	(5,788)	280	(5,508)
Учешће запослених у добити	-	-	-	-	-	-	(137,977)	(137,977)	(3,189)	(141,166)
Исплата дивиденде	-	-	-	-	-	-	(112,200)	(112,200)	(1,613)	(113,813)
Нето добит текуће године	-	-	-	-	-	-	505,250	505,250	(3,408)	501,842
Промена обима консолидовања	-	-	-	-	-	-	-	-	60	60
Стање 31. децембра 2011. године	<u>408,000</u>	<u>33,899</u>	<u>4,256</u>	<u>90,623</u>	<u>1,370</u>	<u>2,250</u>	<u>3,057,220</u>	<u>3,597,618</u>	<u>108,863</u>	<u>3,706,481</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године
(У хиљадама динара)

	<u>2011.</u>	<u>2011.</u>
Токови готовине из пословних активности		
Продаја и примљени аванси	5,589,167	5,009,416
Остали приливи из редовног пословања	180,812	174,979
Исплате добављачима и дати аванси	(3,895,816)	(3,376,129)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(1,066,390)	(926,466)
Плаћене камате	(65,305)	(45,861)
Порез на добитак	(41,443)	(24,172)
Плаћања по основу осталих јавних прихода	(273,145)	(338,965)
Нето прили готовине из пословних активности	<u>427,880</u>	<u>472,802</u>
Токови готовине из активности инвестирања		
Продаја акција и удела (нето прилив)	-	1,213
Продаја некретнина, постројења и опреме	1,141	10,111
Примљене камате	41,853	17,730
Куповина нематеријалних улагања, некретнина и опреме	(208,140)	(65,872)
Остали финансијски пласмани нето прилив/(одлив)	432,997	(461,756)
Нето прилив/(одлив) готовине из активности инвестирања	<u>267,851</u>	<u>(498,574)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Увећање основног капитала	-	5,634
Дугорочни и краткорочни кредити нето одлив	(138,650)	(116,409)
Финансијски лизинг	(290)	(1,410)
Одливи за дивиденде и учешћа у добитку	(189,919)	(154,305)
Нето одлив готовине из активности финансирања	<u>(328,859)</u>	<u>(266,490)</u>
Нето прилив/(одлив) готовине	366,872	(292,262)
Готовина на почетку обрачунског периода	334,645	613,703
Негативне курсне разлике по основу прерачуна готовине	(4,483)	13,204
Готовина на крају обрачунског периода	<u><u>697,034</u></u>	<u><u>334,645</u></u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

Металац а.д., Горњи Милановац (у даљем тексту "Предузеће") је до 2003. године било предузеће у мешовитој својини (са друштвеним и акцијским капиталом) од када је 100% акционарско друштво. Предузеће је првобитно основано 1959. године као предузеће у друштвеној својини. На дан 8. децембра 1990. године донета је одлука Радничког савета друштвеног предузећа Металац да се повећа капитал издавањем и продајом деоница запосленима и да се изврши трансформација предузећа у деоничарско друштво у мешовитој својини. На дан 27. јула 1998. године извршена је трансформација, у складу са новим Законом о својинској трансформацији. Током 2003. године дошло је до даље власничке трансформације у којој је друштвени капитал Предузећа у потпуности приватизован, док је у пословној 2004. години, Предузеће извршило другу емисију обичних акција.

Предузеће се првенствено бави производњом и продајом широког асортимана емајлираног, тефлонизованог, алуминијумског и инокс посуђа, производњом и продајом термоакумулационих бојлера од 50, 80 и 120 литара са емајлираним и инокс казаном и малолитражних бојлера од 5 и 10 литара, производњом и продајом свих врста транспортних и офсет кутија, производњом и продајом инокс судопера и производа од ливених полимера и трговином робе из производног програма као и осталих сегмената.

Предузеће је током децембра 2005. године извршило реорганизацију и основало шест предузећа која су 100% у његовом власништву и од 2006. године наставља да послује као децентрализована компанија, која у свом делокругу рада задржава холдинг активности-управљање и финансирање, а поред тога привремено задржава обављање услуга транспорта, ресторана, заштите, безбедности и одржавања фабричког круга. Остале, односно основне делатности из дотадашњег делокруга пословања, пренете су на новоорганизована предузећа.

На дан 31. децембра 2011. године Предузеће је имало 1,515 запослених радника (2010: 1,595 запослених радника). Смањење броја запослених је резултат мањег ангажовања на привременим и повременим пословима као делом одласка радника у редовну пензију.

Седиште Предузећа је у Горњем Милановцу, улица Кнеза Александра број 212.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе консолидације

Консолидовани финансијски извештаји обухватају извештаје матичног предузећа Металац а.д., Горњи Милановац и следећих зависних предузећа у земљи и иностранству:

	Процент учешћа у капиталу
1. Металац Посуђе д.о.о, Горњи Милановац	100%
2. Металац Маркет д.о.о, Горњи Милановац	100%
3. Металац Trade д.о.о, Горњи Милановац	100%
4. Металац Print д.о.о, Горњи Милановац	100%
5. Металац Инко д.о.о, Горњи Милановац	100%
6. Металац Бојлер д.о.о, Горњи Милановац	100%
7. Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	64,55 %
8. Стадион Металац д.о.о., Горњи Милановац	99%
9. Металац Металургија а.д., Нови Сад	82,36 %
10. Метпор д.о.о, Београд	100%
11. Промо Метал д.о.о, Република Хрватска	100%
12. Металац Маркет д.о.о, Република Црна Гора	100%
13. Метрот о.о.о. Москва, Русија	100%
14. Металац-Украјина, Кијев Украјина	100%
15. Металац group, Америка	50%

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе консолидације (наставак)

На основу Одлуке Управног одбора од дана 24. децембра 2010. године, извршено је оснивање предузећа Металац-Украјина. Седиште предузећа је у Кијеву у Украјини. Дана 28. јануара 2011. године је извршена уплата основног капитала (50% од уписаних 50.000\$) у износу од 1,899 хиљада динара, а 22. јуна 2011. године уплаћен је остатак од уписаних 50.000 \$ у износу од 1,738 хиљада динара и тако предузеће поседује учешће у висини од 100% удела.

Дана 28. априла 2011. године на основу Одлуке управног одбора извршено је оснивање предузећа Металац Стадион д.о.о., Горњи Милановац. Након оснивања Друштво се сагласило са приступањем Општине Горњи Милановац као и са уношењем неновчаног улога у друштво који се састоји у непокретности – земљишној парцели и праву својине на парцели на којој ће се градити стадион, у вредности улога и висини удела који ће се утврдити уговором између новооснованог друштва и Општине Горњи Милановац. (напомена 36.)

Сви материјално значајни износи трансакција које су настале из међусобних пословних односа између горе наведених зависних предузећа елиминисани су приликом консолидације. Нереализовани добити садржани у залихама на дан 31. децембра 2011. и 2010. године нису елиминисани у приложеним консолидованим финансијским извештајима обзиром да, по мишљењу руководства Предузећа, немају материјално значајне ефекте на консолидоване финансијске извештаје.

Средства и обавезе предузећа у иностранству прерачунати су у динаре по курсу важећем на дан биланса стања. Биланс успеха и новчани токови су прерачунати у динаре по средњем курсу. Ефекти прозашли при прерачуну финансијских извештаја у страним средствим плаћања у извештајну валуту су приказани у оквиру капитала.

2.2. Консолидовани финансијски извештаји

Консолидовани финансијски извештаји Предузећа укључују консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2011. године, консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових консолидованих финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване периоде извештавања.

Консолидовани финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2.3. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (“Службени гласник РС” бр. 46 од 2. јуна 2006. године и бр. 111 од 29. децембра 2010. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање консолидованих финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање консолидованих финансијских извештаја (“Оквир”), Међународне рачуноводствене стандарде (“МРС”), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2010. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”) и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2011. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**2.3. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја (наставак)**

Међутим, до датума састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2010. године. При том, приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС" бр. 114/2006 до 3/2011), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 "Приказивање финансијских извештаја", а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.2 и 2.3.

Поред тога, рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МРС и МСФИ у делу одредби МРС 19, "Примања запослених" обзиром да се учешће запослених у добити, у складу са мишљењем Министарства евидентира као смањење нераспоређеног добитка, а не на терет резултата периода.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Предузећа, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових консолидованих финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2.4. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2011. године:

- Измене МСФИ 7 "Финансијски инструменти: Обелодањивања" – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2010, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене МСФИ 1 "Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања" – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ Измене које се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2010, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2010. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године, а измена IFRIC на дан или након 1 јула 2010),
- Измене МРС 38 "Нематеријална имовина" (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)

- Измене МСФИ 2 “Плаћања акцијама”: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидран априла 2010. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године) и измена која се односи на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидран јуна 2010. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године);
- Измене IFRIC 9 “Поновна процена уграђених деривата” ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010 и МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење” – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2010. године),
- IFRIC 18 “Пренос средстава са купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године).

2.5. Објављени стандарди и тумачења који још увек ниси ступили на снагу

- На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:
- „Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2011. године“ што представља измену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2011. године),
- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Ограничено изузеће од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 7 “Финансијски инструменти: обелодањивања”- Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МРС 12 „Порези на добитак” – Одложени порез: повраћај средстава која се налазе у основи (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године),
- Допуне МРС 24 “Обелодањивања о повезаним лицима” – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне МРС 32 “Финансијски инструменти: презентација”– Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2011. године),
- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2011)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2011. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МРС 1, МРС 27, МРС 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулација у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” Преплаћени минимални захтеви за финансирањем (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 19 “Намиривање финансијских обавеза инструментима капитала” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА**3.1. Приходи и расходи**

Приходи од продаје признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва преноси на купца, а то подразумева датум испоруке производа купцу.

Приходи се исказују по правичној вредности средстава која су примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте и порез на додату вредност.

Са датумом на који се књиже приходи такође се књиже и одговарајући расходи (принцип узрочности прихода и расхода).

Трошкови одржавања и оправки основних средстава се покривају из прихода обрачунског периода у коме настану.

3.2. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средстава које се квалификују се укључују у набавну вредност тог средства и то до оног периода када су у суштини завршене све активности неопходне да би се средство припремило за планирану употребу или продају. Средства која се квалификују се односе на средства којем је обавезно потребан значајан временски период да би било спремно за своју намеравану употребу.

Приходи од инвестирања остварени на основу привременог инвестирања позајмљених средстава се одузимају од насталих трошкова позајмљивања намењених за финансирање средстава која се квалификују.

Сви остали трошкови позајмљивања се признају у рачуну добитка и губитка у периоду на који се односе.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене настале у страним средствима плаћања прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у страним средствима плаћања на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страним средствима плаћања и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

За потребе састављања консолидованих финансијских извештаја средстава и обавезе предузећа у иностранству прерачунати су у динаре по курсу на дан биланса стања. Биланс успеха и новчаних токова су прерачунати у динаре по средњем курсу датог периода, у колико кретања девизних курса нису била значајна. Настале курсне разлике се признају као посебна компонента капитала.

3.4. Бенефиције за запослене***а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених***

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују порезе и доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним законским прописима. Предузеће је, такође обавезно да од бруто зараде запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА**3.4. Бенефиције за запослене (наставак)*****б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда***

Предузеће је, у складу са одредбама Закона о раду, у обавези да запосленом приликом одласка у пензију исплати отпремнину, у висини три просечне зараде у Републици Србији, утврђене према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику.

Запосленима за чијим је радом престала потреба, а којима није обезбеђено ни једно од права утврђених законом, послодавац ће исплатити отпремнину у висини збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у првих 10 година проведених у радном односу и четвртине зараде запосленог за сваку наредну навршену годину рада у радном односу преко 10 година проведених у радном односу. Зарадом у смислу претходног става сматра се просечна зарада запосленог исплаћена за последња 3 месеца која претходе у месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Такође, на основу Колективног уговора, Предузеће је у обавези да исплати и јубиларне награде запосленима у зависности од дужине непрекидног рада у предузећу и то у висини од једне просечне зараде остварене у Предузећу у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује јубиларна награда за 20 година непрекидног рада, а две тако обрачунате зараде за 30 година рада у Предузећу.

3.5. Порези и доприноси**3.5.1. Порез на добитак****Текући порез на добитак**

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит предузећа важећим у Републици Србији.

Порез на добитак у висини од 10% се плаћа на пореску основицу утврђену пореским билансом. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добит приказану у званичном билансу успеха и корекције дефинисане пореским прописима Републике Србије.

Закон о порезу на добит Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици који су исказани у пореским билансима до 2010. године и могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода у наредних десет година од дана остваривања права, а губици остварени и исказани у пореском билансу за 2011. годину, и на даље, могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основице средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добит. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пренетог губитка и пореских кредита на порески биланс, који се могу преносити, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се одложена пореска средства могу искористити.

Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

3.5.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају према разним републичким и општинским прописима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан када се измири обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе.

3.7. Некретнине, постројења и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Накнадни издаци за некретнине, постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Некретнине, постројења и опрема након почетног признавања исказују се по набавној вредности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитка због обезвређења.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења признају се као приход или расход у билансу успеха.

3.8. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Предузећа су некретнине које Предузеће, као власник, држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради употребе за пружање услуга или за потребе административног пословања или продаје у оквиру редовног пословања. Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања врши се по набавној вредности. Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се по фер вредности.

3.9. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме обрачунава се пропорционалним методом, током процењеног века корисне употребе. Корисни век употребе и стопе амортизације за главне групе средстава су следеће:

	Корисни век у годинама	Стопа амортизације
Грађевински објекти		
- Стамбене зграде, управне зграде	50	2.0%
- Фабричке хале	40	2.5%
- Остали грађевински објекти	10	10.0%
Опрема		
- Производна и преносна опрема и постројења	10 - 13	7.69% - 10%
- Транспортна средства	8	12.5%
- Канцеларијски намештај и пословни инвентар у трговини	7 - 9	11.11% - 14.3%
- Погонски и пословни инвентар, алати, уређаји, телекомуникациона опрема	5	20.00%
- Канцеларијска и рачунарска опрема	4	25.00%
- Остала непоменута средства	6	16.7%

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.10. Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се исказују по набавној вредности умањеној за амортизацију, а састоје се од купљеног софтвера који се отписује у року од пет година.

3.11. Умањење материјалне имовине

На сваки датум биланса стања, Предузеће преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдила постоје ли наговештаји да је дошло до губитака услед умањења вредности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће проценити надокнадиви износ појединог средства, Предузеће процењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вредност је нето продајна цена или вредност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процене вредности у употреби, процењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вредности применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава садашњу тржишну процену временске вредности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процењени надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тог средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вредности признају се одмах као расход у билансу успеха за период.

На дан 31. децембра 2011. године, на основу процене руководства Предузећа не постоје индиције да је вредност нематеријалних улагања, некретнина и опреме обезвређена.

3.12. Лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Предузеће као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од ренти) признаје се применом линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговарањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Предузеће као корисник лизинга

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се првобитно признају као средства Привредног друштва по садашњој вредности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

Плаћање рата лизинга се распоређује између финансијских трошкова и смањења обавеза по основу обавеза лизинга са циљем постизања константне стопе учешћа у не измиреном износу обавезе. Финансијски расходи се признају одмах у билансу успеха, осим ако се директно могу приписати средствима која се оспособљавају за употребу, у којем се случају капитализују у складу са општом политиком Привредног друштва о трошковима позајмљивања (напомена 3.2.).

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за време трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.13. Залихе**

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Залихе материјала се евидентирају по планским ценама. На крају обрачунског периода врши се свођење планских на стварну цену алокацијом просечних одступања између трошкова реализованих производа и залиха на стању.

Вредност производње у току и готових производа укључују све директне трошкове производње, као и одговарајући део трошкова погонске режије.

Залихе робе у магацину евидентирају се по набавним ценама, а залихе робе у малопродаји по малопродајним ценама. На крају обрачунског периода врши се свођење вредности залиха на набавну вредност алокацијом разлике у цени, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на стању на крају године.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести њихову вредност на нето очекивану продајну вредност (укључујући залихе са успореним обртом, сувишне и застареле залихе). Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

3.14. Финансијски инструменти

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа, од момента када се Предузеће уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговорним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмента реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани обухватају учешћа у капиталу пословних банака, осигуравајућих организација, предузећа као и остале дугорочне пласмане. Учешћа у капиталу банака која се котирају на берзи се почетно одмеравају по набавној вредности. Накнадно одмеравање се врши, на сваки датум билансирања стања, ради усклађивања њихове вредности са тржишном вредношћу. Други дугорочни финансијски пласмани су исказани по методу набавне вредности која се умањује за обезвређања на основу процене руководства ради свођења на њихову надокнадиву вредност.

Потраживања од купаца, краткорочни финансијски пласмани и остала краткорочна потраживања

Потраживања од купаца, краткорочни финансијски пласмани и остала краткорочна потраживања исказују се по номиналној вредности, умањеној за исправке вредности извршене на основу процене њихове наплативости од стране руководства.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима у финансијским извештајима Предузећа исказују се готовина у благајни и стања на текућим динарским и девизним рачунима, краткорочни депозити на рок до три месеца и чекови грађана за продају на одложено плаћање до три месеца.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.14. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијске обавезе

Класификација као финансијска обавеза или капитал

Дужнички или власнички инструменти су класификовани или као финансијске обавезе или као инструмент капитала у складу са суштином уговорног ангажмана.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе класификују се као "финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха" или "остале финансијске обавезе".

Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијске обавезе су класификоване као финансијске обавезе "по фер вредности кроз биланс успеха" уколико је финансијска обавеза расположива за продају или је исказана као финансијска обавеза "по фер вредности кроз биланс успеха".

Финансијска обавеза је класификована као расположива за продају ако:

- је стечена са циљем продаје у блиској будућности; или
- је део идентификованог портфолија финансијских инструмената којима Друштво управља, и који се понаша по шаблону краткорочне зараде; или
- је деривативни инструмент који није окарактерисан и не користи се као инструмент заштите.

Финансијска обавеза може бити призната као финансијска обавеза исказана по фер вредности кроз биланс успеха иако није "намењена за трговање" уколико:

- таква класификација елиминира или значајно редукује неконзистентност мерења и признавања која би иначе настала; или
- је финансијска обавеза део групе финансијских средстава или обавеза, чији је учинак мерен на бази фер вредности, у складу с документованим управљањем ризика Друштва или њеном инвестиционом стратегијом, и информацијама око интерног груписања средстава на тој основи; или
- је део уговора који садржи један или више уграђених дериватива, а према МРС 39: "Финансијски инструменти: Признавање и мерење" који каже да сви елементи оваквог комбинованог уговора могу бити квалификовани исказани по фер вредности кроз биланс успеха.

Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха исказују се по фер вредности где се резултирајућа добит или губитак признају у билансу успеха. Нето добит или губитак признат у билансу успеха укључује камате плаћене по овом основу.

Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе, укључујући и обавезе по кредитима и обавезе према добављачима, се почетно признају по фер вредности, умањеној за трансакцијске трошкове. Кредити и остале финансијске обавезе су накнадно мерене по амортизираном трошку користећи уговорену каматну стопу која кореспондира ефективно каматној стопи.

Престанак признавања финансијске обавезе

Друштво престаје да признаје финансијску обавезу када, и само када, су обавезе Друштва престале, отказане или истичу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентирани вредности средстава и обавеза као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја.

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.1. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања некретнина, постројења и опреме. Једном годишње Предузеће процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.2. Исправка вредности потраживања и краткорочних финансијских пласмана

Предузеће обрачунава обезвређење сумњивих потраживања од купаца и краткорочних финансијских пласмана на основу процењених губитака који настају, ако дужници нису у могућности да изврше плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређења за сумњива потраживања, Предузеће се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и променама у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате.

4.3. Фер вредност

Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Предузећа врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства, износи у овим консолидованим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2011.	2010.
<i>Домаће тржиште</i>		
Приходи од продаје производа и услуга	1,192,778	1,264,644
Приходи од продаје роба	1,803,590	1,536,246
	<u>2,996,368</u>	<u>2,800,890</u>
<i>Инострано тржиште</i>		
	<u>1,975,196</u>	<u>1,636,837</u>
	<u>4,971,564</u>	<u>4,437,727</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

6. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА

Производи и услуге у оквиру пословних сегмената

За потребе руковођења, Предузеће је организовано у шест пословних сегмената. Ови сегменти су основа на којој Предузеће извештава своје примарне информације о сегментима. Основни производи и услуге сваког од ових сегмената су као што следи:

Емајлирано посуђе - производња и продаја свих врста посуђа-емајлираног, тефлонизираниог, алуминијумског и инок посуђа.

Бојлери – производња и продаја акумулационих бојлера од 50, 80 и 120 литара са емајлираним и инок казаном и малолитражних бојлера од 5 и 10 литара.

Амбалажа – Производња и продаја свих врста транспортних и офсет кутија.

Судопере – производња и продаја инок једноделних и дводелних судопера, производа од ливених полимера и гранитне судопере.

Трговине - малопродаја и велепродаја робе углавном из производног програма осталих сегмената.

Услуге Холдинга - у свом делокругу рада задржава холдинг активности-управљање и финансирање, а поред тога задржава обављање услуга транспорта, ресторана, заштите, безбедности и одржавања фабричког круга. Поред тога, највећи део некретнина, постројења и опреме који се налазе у власништву Предузећа се изнајмљују новоорганизованим предузећима.

Приходи од продаје по пословним сегментима

	Екстерна продаја		Интерна продаја		У хиљадама динара Укупно	
	2011.	2010.	2011.	2010.	2011.	2010.
Емајлирано Посуђе	1,204,880	1,100,634	1,050,338	962,501	2,254,408	2,063,135
Бојлери	269,271	204,646	78,730	90,765	348,001	295,411
Амбалажа	122,248	101,044	182,854	159,482	305,102	260,526
Судопере	129,556	147,357	43,938	49,594	173,494	196,951
Трговина	3,191,966	2,810,069	239,142	360,768	3,431,108	3,170,837
Услуге Холдинга	77,159	73,979	573,725	547,843	650,884	621,822
Укупно за све сегменте					7,162,997	6,608,682
Елиминације интерне продаје					(2,191,433)	(2,170,953)
Консолидовани приходи од продаје					<u>4,971,564</u>	<u>4,437,727</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

6. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА (наставак)

Резултат по пословним сегментима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Емајлирано Посуђе	249,375	269,430
Бојлери	1,216	(6,355)
Амбалажа	18,335	16,490
Судопере	(18,104)	(4,013)
Трговина	124,571	123,873
Услуге Холдинга	402,641	285,855
Укупно за све сегменте	778,034	685,280
Елиминације интерних односа	(254,495)	(187,044)
Добит пре опорезивања	523,539	498,236
Порески расход периода	(26,719)	(39,721)
Одложени порески приход периода	5,022	6,237
Нето добитак	501,842	464,752

Рачуноводствене политике извештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Предузећа описане у напомени 3. Резултат сегмента представља профит/(губитак) сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова, и то на бази прихода остварених од стране сваког сегмента посебно, а пре елиминације интерних односа. То представља критеријум који се извештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Средства и обавезе по пословним сегментима

	У хиљадама динара			
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Емајлирано Посуђе	2,359,553	2,229,707	1,713,351	1,640,629
Бојлери	237,947	190,338	276,638	233,035
Амбалажа	133,411	119,802	121,846	94,190
Судопере	148,128	138,125	215,057	195,122
Трговина	1,671,284	1,497,345	1,353,633	1,146,938
Услуге Холдинга	730,801	752,833	526,868	682,265
Укупно за све сегменте	5,281,124	4,928,150	4,207,393	3,992,179
Елиминације интерних односа	1,483,257	(1,366,579)	2,077,030	(1,905,618)
Консолидовано	3,797,867	3,561,571	2,130,363	2,086,561

У циљу праћења резултата сегмената и алокације адекватних ресурса између сегмената, Предузеће је извршило алокацију обртне имовине и укупних и обавезе у извештајне сегменте, обзиром да су то подаци који се достављају лицима који доносе пословне одлуке. Средства која се заједнички користе од стране извештајних сегмената, као и обавезе које су заједничке за сегменте, алоциране су у оквиру на бази остварених прихода сваког извештајног сегмента засебно.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

6. ПОСЛОВНА И ТРЖИШНА СЕГМЕНТАЦИЈА (наставак)

Остале информације по сегментима

	Набавка основних средстава и нематеријалних улагања		У хиљадама динара Трошкови амортизације	
	2011.	2010.	2011.	2010.
	Емајлирано Посуђе	21,843	31,162	19,765
Бојлери	9,068	6,875	11,809	10,991
Амбалажа	18,254	814	1,048	414
Судопере	5,022	3,693	13,196	12,608
Трговина	94,657	22,183	32,420	27,103
Услуге Холдинга	82,764	51,103	104,529	119,639
	<u>231,608</u>	<u>115,830</u>	<u>182,767</u>	<u>187,879</u>

Приходи од продаје производа, роба и услуга на иностраном тржишту по географским подручјима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
	Русија	685,684
Хрватска	201,463	135,409
Босна и Херцеговина	213,918	183,579
Црна Гора	231,832	191,518
Шпанија	33,488	41,995
Француска	83,867	81,741
Словенија	193,760	153,340
Немачка	33,428	24,708
Македонија	53,019	41,152
Чешка	7,529	16,685
Украјна	14,575	17,278
Америка	29,392	25,502
Финска	75,821	39,358
Косово	67,199	-
Остали	50,221	19,822
	<u>1,975,196</u>	<u>1,636,837</u>

Стална средстава по географским сегментима су приказана у табели која следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
	Србија	2,010,885
Русија	19,847	4,273
Хрватска	915	2,367
Црна Гора	3,844	1,450
Украјина	702	-
	<u>2,036,193</u>	<u>1,990,276</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

7. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Закупнине	39,576	41,962
Приходи од продаје отпада	63,938	51,941
Остали пословних приходи	18,909	13,576
	<u>122,423</u>	<u>107,479</u>

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА И ЕНЕРГИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови материјала за израду	1,124,128	988,654
Трошкови осталог материјала	106,641	97,082
Трошкови горива и енергије	233,448	195,583
	<u>1,464,217</u>	<u>1,281,319</u>

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Бруто зараде и накнаде запосленима	850,089	729,900
Доприноси на терет послодавца	143,615	127,056
Накнаде трошкова превоза запосленима	27,353	25,606
Накнада трошкова запосленима на службеним путовањима	20,633	26,670
Стипендије	8,043	8,346
Остали лични расходи	25,068	22,455
	<u>1,074,801</u>	<u>940,033</u>

10. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови амортизације	182,767	187,879
Трошкови резервисања за гарантни рок	3,245	4,479
Трошкови резервисања за бенефиције за запослене	12,985	16,581
Трошкови резервисања за судске спорове	1,321	1,803
	<u>200,318</u>	<u>210,742</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

11. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Транспортне услуге	45,622	29,804
Закупнине	71,146	75,375
Одржавање	58,476	48,456
Трошкови реклама	42,698	30,875
Услуге студентских и омладинских задруга	13,488	7,771
Индиректни порези и доприноси	41,929	37,539
Провизије извозника	22,583	21,987
Комуналне услуге	15,398	14,238
Премије осигурања	14,128	11,525
Банкарске провизије	10,960	10,191
Трошкови репрезентације	7,609	8,401
Трошкови сајмова	11,112	6,901
Чланарине	20,458	22,623
Остали пословни расходи	58,635	47,836
	<u>434,242</u>	<u>373,522</u>

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Приходи од камата	86,863	51,723
Позитивне курсне разлике	87,649	160,915
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	6,356	8,009
Остали финансијски приходи	743	751
	<u>181,616</u>	<u>221,398</u>

13. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Расходи камата	66,687	47,800
Негативне курсне разлике	79,129	122,269
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	22,999	47,750
Остали финансијски расходи	5,419	1,819
	<u>174,234</u>	<u>219,638</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

14. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Наплаћена исправљена потраживања	33,583	55,878
Добици од продаје основних средстава	2,332	8,610
Приход од укидања дугорочних резервисања	2,345	1,310
Приходи од смањења обавеза	2,572	1,601
Приходи од усклађивања вредности дугорочних финансијских пласмана	47	14
Приходи од усклађивања вредности залиха	1,978	3,572
Остали приходи	24,948	22,665
	<u>67,805</u>	<u>93,650</u>

15. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Губици по основу продаје и расходовања некретнина и опреме	1,315	7,395
Исправка вредности потраживања од купаца и пласмана	57,733	105,045
Донације	42,536	33,527
Расходовање залиха материјала и робе	3,167	8,441
Обезвређење дугорочних финансијских пласмана и ХОВ расположивих за продају	2,008	1,571
Обезвређење залиха	3,067	3,550
Остало	24,948	37,493
	<u>132,547</u>	<u>197,022</u>

16. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Нето добитак који припада власницима матичног предузећа	505,250	467,359
Просечан пондерисани број акција	1,020,000	1,020,000
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>495.34</u>	<u>458,20</u>

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Порески расход периода	(26,719)	(39,721)
Одложени порески приходи периода	5,022	6,237
	<u>(21,697)</u>	<u>(33,484)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

б) Усаглашавање износа пореза на добит у билансу успеха и производа добити пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Нето добитак пре опорезивања	523,539	498,226
Порез на добитак обрачунат по законској стопи	52,354	79,569
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	28,873	12,157
Порески кредити по основу улагања у некретнине, постројења и опрему	(39,220)	(40,923)
Порески ефекти прихода од дивиденди који се изузимају од опорезивања	(20,310)	(18,026)
Неискоришћени порески губитак	-	707
	21,697	33,484

в) Одложена пореска средства и обавезе

На дан 31. децембра 2011. године Предузеће није исказало одложена пореска средства по основу пренетих пореских кредита у износу од 34,885 хиљада динара (2010: 29,767 хиљада динара). Предузеће није извршило признавање одложених пореских средстава због неизвесности да ће ниво очекиваних будућих опорезивих добитака бити довољан да се неискоришћени порески кредити могу искористити.

Одложене пореске обавезе исказане на дан 31. децембра 2011. године у износу од 37,628 хиљада динара (31. децембра 2010 године: 42,421 хиљада динара) се односе на привремену разлику између основице по којој се некретнине, постројења и опрема признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

18. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА, ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Земљиште и зграде	Опрема	Инвестиције у току	Укупно	Инвестиционе некретнине	Улагања на туђим основним средствима	Нематеријална улагања
Набавна/ревалоризована							
Стање, 1. Јануара 2010. године	2,407,618	1,798,093	22,388	4,228,099	122,830	-	23,282
Набавке у току године	-	-	114,931	114,931	-	899	-
Пренос са инвестиција у току	41,808	75,146	(116,954)	-	-	-	-
Продаја	(313)	(15,199)	-	(15,512)	(1,248)	-	-
Расходовања	-	(9,978)	-	(9,978)	-	-	-
Стање, 31. децембра 2010. године	<u>2,449,113</u>	<u>1,848,062</u>	<u>20,365</u>	<u>4,317,540</u>	<u>121,582</u>	<u>899</u>	<u>23,282</u>
Стање, 1. јануара 2011. године	2,449,113	1,848,062	20,365	4,317,540	121,582	899	23,282
Набавке у току године	6,416	41,172	171,647	219,235	-	-	12,373
Пренос са инвестиција у току	7,478	84,566	(92,044)	-	-	-	-
Продаја	-	(19,243)	-	(19,243)	-	-	-
Расходовања	(2)	(10,878)	-	(10,880)	-	-	-
Стање, 31. децембра 2011. године	<u>2,463,005</u>	<u>1,943,679</u>	<u>99,968</u>	<u>4,506,652</u>	<u>121,582</u>	<u>899</u>	<u>35,655</u>
Исправка вредности							
Стање, 1. Јануара 2010. године	1,025,770	1,230,821	1,941	2,258,532	25,939	-	20,020
Амортизација	63,632	122,678	-	186,310	-	460	1,109
Продаја	-	(14,100)	-	(14,100)	(221)	-	-
Расходовања	-	(5,022)	-	-	-	-	-
Стање, 31. децембра 2010. године	<u>1,089,402</u>	<u>1,334,377</u>	<u>1,941</u>	<u>2,425,720</u>	<u>25,718</u>	<u>460</u>	<u>21,129</u>
Стање, 1. јануара 2011. године	1,089,402	1,334,377	1,941	2,425,720	25,718	460	21,129
Амортизација	61,374	120,247	-	181,621	-	129	1,017
Продаја	-	(17,622)	-	(17,622)	-	-	-
Расходовања	-	(9,577)	-	(9,577)	-	-	-
Стање, 31. децембра 2011. године	<u>1,150,776</u>	<u>1,427,425</u>	<u>1,941</u>	<u>2,580,142</u>	<u>25,718</u>	<u>589</u>	<u>22,146</u>
Садашња вредност							
31. децембра 2010. године	<u>1,359,711</u>	<u>513,685</u>	<u>18,424</u>	<u>1,891,820</u>	<u>95,864</u>	<u>439</u>	<u>2,153</u>
31. децембра 2011. године	<u>1,312,229</u>	<u>516,254</u>	<u>98,027</u>	<u>1,926,510</u>	<u>95,864</u>	<u>310</u>	<u>13,509</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

18. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА, ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

На грађевинским објектима Предузећа укњижене су хипотеке у корист Чачанске банке а.д. Чачак и Yari Kredi Bank, Холандија као гаранција којима се обезбеђује уредна отплата кредита (напомена 27). Садашња вредност некретнина под хипотеком на дан 31. децембра 2011. године износи 324,366 хиљада динара.

Део земљишта на коме су изграђени пословни објекти једног зависног правног лица не води се у пословним књигама због тога што Предузеће не располаже документацијом о власништву или праву коришћења и са Слободном зоном из Новог Сада води спор везан за право власништва или коришћења.

19. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
<i>Учешће у капиталу банака</i>		
Чачанска банка а.д., Чачак	32,009	44,427
Среду банка а.д., Крагујевац	32,097	32,097
Металс банка а.д., Нови Сад	1,050	1,050
Остале банке	248	248
	65,404	77,822
<i>Пласмани у финансијске организације и предузећа</i>		
Осигуравајуће организације	6,523	10,248
Остало	398	81
	6,921	10,329
<i>Остали дугорочни пласмани</i>		
Дугорочни кредити дати запосленима	752	1,029
	752	1,029
<i>Минус: Исправка вредности</i>		
Среду банка а.д., Крагујевац	(30,405)	(30,134)
Metals банка а.д. Нови Сад	(831)	(423)
Дунав осигурање	(1,261)	-
Остали	(168)	(100)
	(32,665)	(30,657)
	40,412	58,523

20. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Материјал	491,812	408,295
Резервни делови	39,590	38,690
Алат и инвентар	1,015	367
Недовршена производња	85,862	68,891
Готови производи	325,373	283,397
Роба	562,368	509,663
	1,506,020	1,309,303
<i>Дати аванси</i>		
- добављачима у земљи	6,770	17,653
- добављачима у иностранству	24,201	24,726
	30,971	42,379
<i>Минус: Исправка вредности</i>		
- материјала	(22,047)	(20,577)
- робе	(13,364)	(13,926)
- датих аванса	(343)	(343)
	(35,754)	(34,846)
	1,501,237	1,316,836

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

21. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Потраживања:		
- купци у земљи	896,553	921,582
- купци у иностранству	424,639	304,558
Потраживања од консигнационе продаје	13,242	20,747
Потраживања од запослених	14,172	20,761
Остала потраживања	6,519	13,795
Потраживања од државних органа и организација	318	191
	<u>1,355,443</u>	<u>1,281,634</u>
Минус: Исправка вредности потраживања од		
- купаца	(124,695)	(108,143)
- других потраживања	(10,571)	(6,243)
	<u>(135,266)</u>	<u>(114,386)</u>
	<u>1,220,177</u>	<u>1,167,248</u>

22. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Краткорочни финансијски пласмани	55,000	506,392
Краткорочни потрошачки кредити	268,226	207,117
Минус: Исправка вредности:	(23,687)	(23,634)
	<u>299,539</u>	<u>689,875</u>

Краткорочни потрошачки кредити исказани у нето износу од 268,226 хиљада динара представљају потраживања по основу продаје на одложено плаћање до годину дана.

Краткорочни финансијски пласмани исказани, са стањем на дан 31. децембар 2011. године, у износу од 55,000 хиљада динара садрже орочена новчана средства код Чачанске банке а.д, Чачак у износу 25,000 хиљада динара и код Societe generale bank Београд у износу од 30,000 хиљада динара.

23. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Текући рачуни		
- у динарима	53,177	52,458
- у иностранској валути	43,050	166,677
Депонована новчана средства и акредитиви	554,597	76,375
Чекови грађана	44,545	37,640
Благајна	1,321	1,298
Остала новчана средства	344	197
	<u>697,034</u>	<u>334,645</u>

Депонована новчана средства и акредитиви исказана, са стањем на дан 31. децембар 2011. године, у износу од 554,597 хиљада динара се односе на орочена новчана средства код Чачанске банке а.д., Чачак и UniCredit Banke а.д. Београд на период од три месеца.

Чекови грађана исказани, са стањем на дан 31. децембра 2011. године, у износу од 44,545 хиљаде динара представљају примљене чекове грађана за продају на одложено плаћање до три месеца.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

24. ТАБЕЛА ПРОМЕНА НА ИСПРАВКАМА ВРЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	Дугорочни финансијски пласмани	Дати аванси	Потраживања од купаца	Потражи- вања од радника	У хиљадама динара	
					Краткорочни финансијски пласмани	Укупно
Стање 1. јануара 2010. године	29,086	343	90,918	6,364	18,572	145,283
Исправке на терет трошкова текућег периода (напомена 15)	-	-	98,986	983	5,076	105,045
Трошкови по основу обезвређења дугорочних финансијских пласмана и ХОВ (напомена 15)	1,571	-	-	-	-	1,571
Наплаћена исправљена потраживања (напомена 14)	-	-	(54,774)	(1,104)	-	(55,878)
Наплаћени исправљени пласмани	-	-	-	-	(14)	(14)
Директан отпис	-	-	(26,987)	-	-	(26,987)
Стање 31. децембра 2010. године	30,657	343	108,143	6,243	23,634	169,020
Исправке на терет трошкова текућег периода (напомена 15)	-	-	53,305	4,328	100	57,733
Трошкови по основу обезвређења дугорочних финансијских пласмана и ХОВ (напомена 15)	2,008	-	-	-	-	2,008
Наплаћена исправљена потраживања (напомена 14)	-	-	(33,583)	-	-	(33,583)
Наплаћени исправљени пласмани	-	-	-	-	(47)	(47)
Директан отпис	-	-	(3,170)	-	-	(3,170)
Стање 31. децембра 2011. године	32,665	343	124,695	10,571	23,687	191,961

25. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Акцијски капитал Предузећа, на дан 31. децембра 2011. и 2010. године, састоји се од 1,020,000 акција, номиналне вредности 400 динара по акцији, са следећом власничком структуром:

Акционари	31. децембар 2011.			31. децембар 2010.		
	Број акција	Вредност акција у хиљадама динара	% Учешћа	Број акција	Вредност акција у хиљадама динара	% Учешћа
Акционари - физичка лица	368,475	147,390	36,12	379,919	151,968	37.25
Акције у поседу вишег руководства	185,877	74,351	18,22	187,277	74,911	18.36
Збирни кастоди рачун	83,401	33,360	8,18	97,681	39,072	9.58
Акционари - остала правна лица	80,120	32,048	7,85	86,099	34,440	8.44
Raiffeisen Zentralbank, Austria	78,389	31,355	7,45	75,969	30,388	7.45
ZB Invest d.o.o., Београд	75,969	30,388	7,45	64,119	25,647	6.29
Erste Bank Kastodi	64,119	25,648	6,29	44,901	17,960	4.40
Delta Generali Osiguranje а.д., Београд	35,572	14,229	3,49	35,572	14,229	3.49
Акције у поседу лица повезаних са вишим руководством	28,547	11,419	2,80	28,547	11,419	2.80
NLB Klijent	19,531	7,812	1,91	19,916	7,966	1.95
	1,020,000	408,000	100	1,020,000	408,000	100

Остали капитал

Остали капитал је формиран у складу са прелазним одредбама Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за предузећа, задруге и предузетнике и на основу кога је Предузеће извршило рекласификацију извора ванпословних средстава у корист рачуна осталог капитала у 2004. години приликом прве примене нових законских прописа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

25 КАПИТАЛ (наставак)

Остали капитал (наставак)

Извори ванпословних средстава су формиран на основу дугорочних издвајања Предузећа намењених за финансирање куповине станова и других ванпословних објеката. До 1. јуна 2001. године, законом је било одређено да се из бруто зарада запослених издваја 1.3% на име стварања фонда за потребе становања.

Резерве

Резерве Предузећа формиране су, у складу са раније применљивим прописима, издвајањем најмање 5% нето добитка за пословну годину у корист резерви из добити, све док оне не достигну 10% основног капитала Предузећа, као и по основу преноса дела ревалоризационих резерви приликом прве примене МСФИ у 2004. години.

Нераспоређени добитак

Дана 23. априла 2011. године на основу одлуке Скупштине акционара извршена је расподела нераспоређеног добитка у укупном износу од 254,979 хиљада динара од чега је 141,166 хиљаде динара распоређено на бонусе руководству и запосленима а 113,813 хиљада динара у виду дивиденде акционарима.

26. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Резервисања за бенефиције за запослене	129,262	125,294
Резервисања за трошкове у гарантном року	8,957	9,468
Резервисања за судске спорове	7,753	6,432
	<u>145,972</u>	<u>141,194</u>

Промене на дугорочним резервисањима у току 2011. и 2010. године су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	Бенефиције за запослене	Резервисања за поправке у гарантном року	Судски спорови	Укупно
Стање 1. јануара 2010. године	114,459	8,432	4,629	127,520
Исплате у току године	(5,467)	(2,412)	-	(7,879)
Укидање резервисања у току године	(279)	(1,031)	-	(1,310)
Резервисања у току године	<u>16,581</u>	<u>4,479</u>	<u>1,803</u>	<u>22,863</u>
Стање 31. децембра 2010. године	<u>125,294</u>	<u>9,468</u>	<u>6,432</u>	<u>141,194</u>
Исплате у току године	(7,337)	(2,943)	-	(10,280)
Укидање резервисања у току године	(1,680)	(813)	-	(2,493)
Резервисања у току године	<u>12,985</u>	<u>3,245</u>	<u>1,321</u>	<u>17,551</u>
Стање 31. децембра 2011. године	<u>129,262</u>	<u>8,957</u>	<u>7,753</u>	<u>145,972</u>

Приликом обрачуна садашње вредности бенефиција запослених, на дан 31. децембар 2011. године, коришћене су следеће претпоставке:

- три просечне зараде у РС, које су у децембру 2011. године износиле 61,116.00 динара,
- очекивани раст зарада од 3%,
- дисконтна стопа од 11%,

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

27. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Дугорочни кредити	348,277	590,574
Текућа доспећа	(235,402)	(201,907)
	<u>112,875</u>	<u>388,667</u>

Дугорочни кредити на дан 31. децембар 2011. и 2010. године су приказани у табели која следи:

	EUR	У хиљадама динара	
		31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Yapi Kredi Bank, Холандија	2,689,474	281,429	487,624
Чачанска банка, Чачак	321,428	33,634	48,981
Нуро Алре Adria Bank a.d., Beograd	-	-	2,110
Фонд за развој Републике Србије	317,413	33,214	51,859
		<u>348,277</u>	<u>590,574</u>
Текућа доспећа:		(235,402)	(201,907)
		<u>112,875</u>	<u>388,667</u>

Кредити одобрени од стране Чачанске банке, Чачак, Yapi Credi banke, Holandija су обезбеђени хипотеком над грађевинским објектима и опремом Предузећа. Дугорочни кредити одобрени су Предузећу са роком отплате до 5 година, уз каматне стопе у распону од тромесечни EURIBOR + 0.50% до тромесечни EURIBOR + 1.60%.

Доспеће дугорочних кредита приказано је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
- до 1 године	235,402	239,442
- од 1 до 2 године	101,641	237,882
- од 2 до 3 године	11,234	109,481
- од 3 до 4 године	-	3,769
	<u>348,277</u>	<u>590,574</u>

28. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Војвођанска банка а.д., Нови Сад	5,112	5,112
Обавезе по основу финансијског лизинга	-	290
	<u>5,112</u>	<u>5,402</u>
Текуће доспеће финансијског лизинга	-	(290)
	<u>5,112</u>	<u>5,112</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

28. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе према Војвођанској банци а.д., Нови Сад исказане, на дан 31. децембра 2011. године, у износу од 5,112 хиљада динара односе се на обавезе по основу уговора о кредиту и уговора о депозиту закључених у децембру 2007. године. Камата по кредиту уговорена је по стопи која је једнака расту цена на мало уз увећање са стопом дивиденде на улог. Рок враћања кредита био је 5 година уз grace period од 2 године, рачунајући од дана првог пуштања кредита. По обавештењу Војвођанске банке а.д., Нови Сад, на дан 31. децембра 2009. године, заједно са каматом обавезе су износиле 5,112 хиљада динара. Предузеће је у 2006. години поднело тужбу против Војвођанске банке а.д., Нови Сад ради утврђивања ништавности уговора о дугорочном кредиту у износу од 5,112 хиљада динара. Дана 25. новембра 2009. године Виши Трговински Суд у Новом Саду је донео пресуду којом се одбија захтев Предузећа да се утврди ништавност уговора о дугорочном кредиту по посебном аранжману. Сходно пресуди Предузеће је извршило додатну резервацију потенцијалних трошкова камата по кредиту.

29. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Краткорочни кредити	736,354	647,196
Текућа доспећа дугорочних кредита	235,402	201,907
Текућа доспећа финансијског лизинга	-	290
	971,756	849,393

Просечна каматна стопа остварена по краткорочним динарским кредитима износи 13.50% а за дивизне кредите 3% годишње.

Краткорочни кредити на дан 31. децембра 2011. и 2010. године су приказани у табели која следи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Intesa банка а.д, Београд	313,923	150,000
Чачанска банка а.д., Чачак	55,500	21,500
Societe Generale а.д., Београд	343,923	454,022
Остало	-	3,179
	713,346	628,701
<i>Дозвољена прекорачења по текућем рачуну</i>		
Intesa банка а.д., Београд	23,008	18,495
	23,008	18,495
	736,354	647,196

30. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Добављачи у земљи	482,880	380,362
Добављачи у иностранству	106,192	105,543
Примљени аванси	6,096	3,936
Остале обавезе из пословања	6,858	4,491
	602,026	494,332

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

31. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Обавезе за зараде и накнаде зарада	53,359	48,735
Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде	33,454	30,376
Обавезе за дивиденде	58,256	14,745
Обавезе за камате	3,115	3,279
Остале обавезе према запосленима	2,702	1,993
Обавезе за учешће у добити	56,017	34,468
Остало	554	504
	<u>207,457</u>	<u>134,100</u>

32. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА/ПАСИВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Роба примљена на комисиону продају	87,845	70,693
Дати авали и гаранције	87,845	-
	<u>173,628</u>	<u>70,693</u>

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а власницима обезбеди принос на капитал. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне кредите, осталих дугорочних обавеза, дугорочних и краткорочних пласмана, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа испитују структуру капитала на годишњем нивоу.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Задуженост а)	1,089,743	1,243,172
Готовина и готовински еквиваленти	697,034	334,645
Нето задуженост	<u>392,709</u>	<u>908,527</u>
Капитал б)	<u>3,706,481</u>	<u>3,481,388</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>0,11</u>	<u>0,26</u>

а) Дуговање се односи на краткорочне и дугорочне кредите и остале финансијске обавезе.

б) Капитал укључује акцијски капитал, остали капитал, резерве као и нераспоређени добитак.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	40,412	58,523
Потраживања од купаца	1,209,739	1,138,744
Краткорочни финансијски пласмани	299,539	689,875
Готовина и готовински еквиваленти	697,034	334,645
	<u>2,246,724</u>	<u>2,221,787</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочни кредити	348,277	595,686
Краткорочни кредити	736,354	647,486
Обавезе према добављачима	595,930	490,396
Остале обавезе	117,388	52,492
	<u>1,797,949</u>	<u>1,786,060</u>

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе осетљивости. Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у страниој валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени. Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR	948,595	1,010,542	842,311	1,030,973
USD	20,777	37,230	968	5,549
GBP	175	731	-	-
	<u>969,547</u>	<u>1,048,503</u>	<u>843,979</u>	<u>1,036,522</u>

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR), америчког долара (USD) и енглеске фунте. Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само не намирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује на повећање резултата текућег периода у случајевима када Динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR валута	10,628	(2,043)
USD валута	1,980	3,168
GBP валута	17	73
Резултат текућег периода	<u>12,625</u>	<u>1,198</u>

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама смањила се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног смањења дугорочних обавеза у еврима које се највећим делом односи на смањење дугорочних кредита.

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	40,412	58,523
Потраживања од купаца	1,209,739	1,138,744
Готовина и готовински еквиваленти	142,437	258,270
	<u>1,392,588</u>	<u>1,455,537</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Краткорочни финансијски пласмани	299,539	689,875
Орочена средства	554,597	76,375
	<u>854,136</u>	<u>766,250</u>
	2,246,724	2,221,787
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Обавезе према добављачима	595,930	490,396
Остале обавезе	117,388	52,492
	<u>713,318</u>	<u>542,888</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Краткорочни кредити	627,845	353,419
	<u>627,845</u>	<u>353,419</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	348,277	595,686
Краткорочни кредити	108,509	294,067
	<u>456,786</u>	<u>889,753</u>
	<u>1,797,949</u>	<u>1,786,060</u>

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша/нижа, а све остале варијабле остану непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак/остварило добитак за годину која се завршава 31. децембар 2011. године у износу од 4,568 хиљаду динара (31. децембар 2010. године: 8,897 хиљаду динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса.

Најзначајнији купци представљени су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Планета строј д.о.о., Москва, Русија	46,895	67,532
Конзум, Хрватска	71,867	44,620
Уником д.о.о. Параћин	-	7,556
Профас, Република Словенија	39,616	51,126
Сара д.о.о. Приштина	24,237	17,830
Галерија д.о.о. Горњи Милановац	20,031	28,481
Идеа д.о.о.Београд	148,369	121,211
Кукунеш, Република Македонија	21,978	21,438
Delhaize Serbia д.о.о, Београд	13,387	16,892
Остало	822,874	806,678
	<u>1,209,739</u>	<u>1,138,744</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2011. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	925,418	-	925,418
Доспела, исправљена потраживања од купаца	124,695	(124,695)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	284,321	-	284,321
	<u>1,334,434</u>	<u>(124,695)</u>	<u>1,209,739</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2010. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	819,429	-	819,429
Доспела, исправљена потраживања од купаца	108,143	(108,143)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	319,315	-	319,315
	<u>1,246,887</u>	<u>(108,143)</u>	<u>1,138,744</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2011. године у износу од 925,418 хиљаду динара (31. децембар 2010. године: 819,429 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје производа. Ова потраживања доспевају углавном у року од 60 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2011. години износи 86 дана (2010. године: 86 дана).

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Предузеће је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 124,695 хиљада динара (2010. године: 108,143 хиљада динара), за која је Предузеће утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

Доспела, неисправљена потраживања од купаца

Предузеће није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2011. године у износу од 284,321 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 319,315 хиљада динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената. Руководство Предузећа сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Мање од 30 дана	159,405	128,762
31 - 90 дана	100,562	121,599
91 - 180 дана	14,262	18,524
181 - 365 дана	10,092	48,729
Преко 365 дана	-	1,701
	284,321	319,315

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембар 2011. године исказане су у износу од 595,930 хиљаде динара (31. децембра 2010. године: 490,396 хиљаде динара) при чему се највећи део, односи на обавезе по основу набавке материјала и услуга јавних предузећа. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2011. године износи 60 дана (у току 2010. године 64 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

	У хиљадама динара 31. децембар 2011.					
	Мање од месец дана	1 – 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	745,576	437,085	169,515	40,412	-	1,392,588
Фиксна каматна стопа	24,961	629,481	199,694	-	-	854,136
- камата	7,238	49,493	30,132	-	-	86,863
	<u>777,775</u>	<u>1,116,059</u>	<u>399,341</u>	<u>40,412</u>		<u>2,333,587</u>

	У хиљадама динара 31. децембар 2010.					
	Мање од месец дана	1 – 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	896,067	454,397	105,073	-	-	1,455,537
Фиксна каматна стопа	-	76,375	689,875	-	-	766,250
- камата	-	864	8,102	-	-	8,966
	<u>896,067</u>	<u>531,636</u>	<u>803,050</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2,230,753</u>

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика (наставак)

Доспећа финансијских обавеза

	Мање од месец дана	1 – 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	У хиљадама динара 31. децембар 2011.
						Укупно
Некаматносна	401,736	311,582	-	-	-	713,318
Фиксна каматна стопа	-	-	627,845	-	-	627,845
Варијабилна каматна стопа	3,737	15,421	324,753	112,875	-	456,786
- камата	1,228	4,070	55,524	5,865	-	66,687
	4,965	19,491	1,008,122	118,740	-	1,151,318
	406,493	331,073	1,008,122	118,740	-	1,864,636

	Мање од месец дана	1 – 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	У хиљадама динара 31. децембар 2010.
						Укупно
Некаматносна	378,997	163,891	-	-	-	542,888
Фиксна каматна стопа	-	-	353,419	-	-	353,419
Варијабилна каматна стопа	-	29,133	523,028	337,592	-	889,753
- камата	-	9,155	42,445	22,175	-	73,775
	-	38,288	565,473	359,767	-	963,528
	378,997	202,179	918,892	359,767	-	1,859,835

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембар 2011. године и 31. децембра 2010. године.

	31. децембар 2011.		У хиљадама динара 31. децембар 2010.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	40,412	40,412	58,523	58,523
Потраживања од купаца	1,209,739	1,209,739	1,138,744	1,138,744
Краткорочни финансијски пласмани	299,539	299,539	689,875	689,875
Готовина и готовински еквиваленти	697,034	697,034	334,645	334,645
	2,246,724	2,246,724	2,221,787	2,221,787
Финансијске обавезе				
Дугорочни кредити	348,277	348,277	595,686	595,686
Краткорочни кредити	736,354	736,354	647,486	647,486
Обавезе према добављачима	595,930	595,930	490,396	490,396
Остале обавезе	117,388	117,388	52,492	52,492
	1,797,949	1,797,949	1,786,060	1,786,060

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

33. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Фер вредност финансијских инструмената (наставак)

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

Обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова за дугорочне кредите. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса. Поред тога, за процену текуће фер вредности коришћена је и претпоставка да књиговодствена вредност краткорочних потраживања од купаца и обавеза према добављачима апроксимира њиховој фер вредности због тога што доспевају за плаћање/наплату у релативно кратком периоду.

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вредности, груписаних у нивое од 1 до 3, у зависности од степена могућности процене фер вредности.

- Ниво 1 одмеравања фер вредности произлази из котиране тржишне вредности (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе.
- Ниво 2 одмеравања фер вредности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне вредности обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на пример, цена) или индиректно (на пример, проистекло из цене).
- Ниво 3 одмеравања фер вредности произлази из техника процењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри).

	Ухиљадамадинара 31. децембар 2011.			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска средства				
<i>Расположива за продају:</i>				
- Котиране ХоВ (напомена 14)	32,739	-	-	32,739
	<u>32,739</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>32,739</u>

Наведена табела укључује само финансијска средства, јер предузеће нема финансијских обавеза које су исказане након почетног признавања по фер вредности.

Укупни добици/(губици) приказани у укупном осталом резултату се односе на финансијска средства расположива за продају, и приказани су као промена "Нереализовани добици по основу Хартија од вредности".

34. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. СУДСКИ СПОРОВИ

Против Предузећа је покренут спор од стране Слободне Царинске Зоне а.д., Нови Сад по основу накнаде за коришћења земљишта у износи од 19,903 хиљаде динара (EUR 188,654). Иако коначан исход овог спора није могуће предвидети са сигурношћу, руководство Предузећа верује у позитиван исход наведених спорова, те по том основу није формирало резервисања у приложеним финансијским извештајима.

36. УЧЕШЋА У ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОДУХВАТИМА

Као што је обелодањено, у напмени 2.1 уз финансијске извештаје, на основу Уговора о заједничкој изградњи главног градског стадиона у Горњем Милановцу сачињеног између Републичке дирекције за имовину Републике Србије, Општине Горњи Милановац и Друштва приступа се изградњи Главног градског стадиона у Горњем Милановцу укупне површине 6,814.89 м², са планираним трибинама капацитета око 3,500 места и пратећим садржајем испод трибина према прописима FIFA и UEFA за одржавање међународних утакмица, а све то на површини од 1 ха 38 а 75 м². Сходно уговору Друштво се обавезује да ће сопственим средствима обезбедити издавање урбанистичких, планских и техничких докумената и да прибави грађевинску дозволу, те да о свом трошку изведе радове на изградњи објекта. Након извршених радова Републици Србији припада у својини 280 м² нето површине изграђеног објекта који ће бити дат на коришћење Општини Горњи Милановац. Сразмерно учешћу у изградњи Друштву ће припасти у својини остатак укупне површине објекта од 85% сувласничких делова, а 15% припада ФК Металцу као сразмерном њиховом учешћу у суфинансирању свих трошкова изградње. На основу Уговора о грађењу и анекса уговора укупно утврђена вредност објекта које је предмет финансирања од стране Друштва износи 168,972 хиљаде динара. Рокови за извршење радова су дефинисани у периоду од 30 месеци, те уколико се исти не изврше у наведеном периоду Друштво је у обавези да плати казну у висини од 0,1% од укупно уговорене вредности за сваки дан кашњења, с тим да укупан износ казне не може бити већи од 2% од вредности укупно уговорених радова.

37. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR	104,6409	105,4982
GBP	124,6022	122,4161
USD	80,6662	79,2802
RUB	41,6714	40,3331